Rok III. Nr. 216. Sosnowiec, niedziela 16 września 1928 roku. Cena numeru 10 groszy.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Organ demokratyczny niezależny.

Prenumerata wy- nosi ... miesięcznie ... tra- ... ie- ... a ... edak- ... arn 4-94. ... owe P. K. O. ... szawa 65.070

Wydawca: Helena Monsiorska. — Red. odp.: Wiktor Monsiorski.

FILJE: Będzin, Małachowskiego 24, tel. 5-98; Grodziec, ulica Kościuszki; Czeladź, Rynek Nr. 8; Zawiercie, ul. Piłsudskiego 5, tel. 97; Dąbrowa, 3-go Maja 14, tel. 2-77.

Komisja ankietowa
o przemyśle włókienniczym.

Świeżo ukazały się w postaci specjalnego tomu wnioski komisji ankietowej, czynnej w swoim czasie przy prezydjum rady ministrów w sprawie przemysłu włókienniczego, jako wyniki badań warunków i kosztów produkcji oraz wymiany.

W sprawie zagadnień pracy w omawianej gałęzi przemysłu komisja powzięła następujące wnioski:

1) Wskutek zatrudnienia w przemyśle włókienniczym znacznej liczby kobiet i młodocianych robotników oraz rozpowszechnionej gruźlicy wśród robotników tego przemysłu, należy nietylko ściśle przestrzegać stosowania już istniejących ustaw socjalnych (o higjenie i ochronie pracy), lecz rozwinąć je przez wprowadzenie specjalnej opieki nad kobietą-robotnicą i młodocianymi robotnikami.

2) Ponieważ ustawy socjalne są o tyle skuteczne, o ile robotnicy posiadają przez swe zarobki możność zaspokojenia niezbędnych potrzeb, należy dążyć do jaknajwydatniejszego podniesienia płac robotniczych w przemyśle włókienniczym.

3) Ponieważ harmonja pracy i zadowolenie robotników zależą w dużym stopniu od wzajemnego zaufania między kierownictwem i robotnikami, pożądane jest powołanie do życia, w celu obrony interesów robotników, ustawowego przedstawicielstwa robotników w formie delegatów robotniczych.

Trocki ostrzeliwany i głodzony.

PARYŻ, 15. 9. »Matin« donosi, że Trocki, który znajduje się na wygnaniu w Wiernym, zdołał nawiązać kontakt z byłym ambasadorem sowieckim w Paryżu Rakowskim, bawiącym w Astrachaniu.

Trocki twierdzi, że G. P. U. czyha na jego życie i prosi swoich przyjaciół o pomoc. W ciągu kilku dni nie dawano mu żadnych pokarmów, a pewnego razu czerwonogwardziści ostrzeliwali z ukrycia dom, w którym mieszkał. Koła moskiewskie przedstawiły ten fakt jako napad bandytów.

Katastrofa kolejowa.
7 wagonów rozbitych.

WARSZAWA, 15. 9. Nocy ubiegłej o godz 23 m. 50 pod Piotrkowem, pociąg towary nr. 62 najechał z tyłu na pociąg nr. 1180. Nastąpiła katastrofa, ofiarą, której padł hamulcowy Stanisław Turski.

7 wagonów zostało rozbitych, a parowóz pociągu nr. 62 wywrócony. Oba tory zostały zatarasowane, wskutek czego ruch pociągów na pewien czas przerwano. Winę ponosi dyżurny ruchu z bloku Milejów, Stanisław Niski.

Pociągi z Warszawy do Krakowa i z powrotem kierowano linją dęblińską.

Tajemniczy zamach na prochownię
Odpędzeni strzałami napastnicy uciekli samochodem.

STAROGARD, 15.9 Nocy onegdajszej wartownik wojskowy przy prochowni zauważył kilku osobników, skradających się w jego stronę.

Na wezwanie »stój« osobnicy owi strzelili kilkakrotnie do żołnierza z rewolweru, nie wyrządzając mu jednak żadnej szkody. Zkolei wartownik strzelił w ich stronę.

Na odgłos strzałów przybył z wartowni oddział wojska, jednak napastnicy zdołali zbiec.

Jak stwierdzono, wsiedli oni do czekającego na nich auta i z zawrotną szybkością odjechali w kierunku Choinic.

Straszne klęski żywiołowe.
Pod gruzami fabryki legło setki robotników.

NOWY JORK, 15. 9. (wł). Stany: Nebrasca, Ilinois, południowa Dakota i Wisconsin nawiedził straszny huragan. Straty wynoszą z górą 2 miljony dolarów.

42 osoby zostały zabite, b. wiele rannych.

Gubernator Porto - Rico donosi, że skutkiem huraganu tysiące osób pozostało bez dachu.

Miasto San Jurn, liczące 100 tys. mieszkańców skutkiem huraganu pozostało bez wody. Ulice zawalone gruzami domów. Okolica zniszczona kompletnie. Brak żywności i środków leczniczych.

W Rockfordzie, stan Illinois, zawaliła się fabryka, grzebiąc pod gruzami setki robotników. Dotychczas wydobyto 30 zwłok.

Niepokój o Chamberlaina.

HAVANNA, 15. 9. (wł). O statku Orkoma na którym Chamberlain opuścił w d. 12 b. m. wyspy Bermudzkie udając się do Havanny, brak jest jakichkolwiek wiadomości. Przypuszczają, że Orkoma zmienił kurs, by uniknąć spotkania z huraganem.

Sp. prof. Jan Zawidzki

WARSZAWA, 15.9 (wł.) Wczoraj w pociągu pospiesznym w drodze z Zakopanego do Warszawy zmarł nagle Jan Zawidzki, profesor chemji nieorganicznej i b. rektor politechniki warszawskiej, uczony sławy wszechświatowej.

Nowi ministrowie francuscy.

PARYŻ, 15.9 (wł.) Tekę min. handlu objął Cheron, a lotnictwa Laurent Eynac. Prasa twierdzi, że obie nominacje są dobrą wróżbą dla handlu i lotnictwa.

Powrót min. Strassburgera.

GDANSK, 15.9 (wł.) Powrócił z Genewy komisarz generalny minister Strassburger i objął urzędowanie.

Zjazd dermatologów.

POZNAN, 15.9 (wł.) Dziś przed południem otwarto 6 zjazd polskiego tow. dermatologicznego przy udziale 100 dermatologów. Otwarcia zjazdu po przemówieniu wojewody dokonał nestor dermatologów i prezes tow. dermatologicznego dr. Krzyształowicz.

Ruch chorwacki słabnie.

WIEDEN, 15. 9. (wł.) Dzienniki wiedeńskie donoszą z Białogrodu, że, jak pisze »Politika«, koła rządowe są przekonane, że ruch chorwacki traci na sile i że obecny stan rzeczy nie ulegnie zmianie.

Dość pogodnie i chłodno.

Prognoza na dziś: Rano chmurno i mglisto, potem dość pogodnie i chłodno, słabe wiatry zachodnie i północno-zachodnie.

17-ta loterja państwowa.
5 klasa — 9 dzień.

15000 zł. na n-ry: 654 105269

10000 zł. na n-ry: 31422 134242

5000 zł. na n-ry: 90565 132071 144685

3000 zł. na n-ry: 32557 66437 103116 137527.

2000 zł. na n-ry: 13867 30632 31030 33802 48400 50720 58410 71479 90293 93536 96280 97085 97295 112307 129653 136298 141315 149018 153806

1000 zł. na n-ry: 33322 67445 80944 85796 93504 107180 108410 108973 112600 117633 120067 124591 126603 130572 135322 139199 143544

600 zł. na n-ry: 847 1504 3212 19904 30490 57721 63190 86126 91427 93246 114577 123798 124835 125215 134910 135405 148319

500 zł. na n-ry: 5918 7277 7570 8078 8169 8776 10078 11209 11619 11626 11745 12618 12822 13394 14134 16787 17019 17191 18269 18789 19052 20451 22140 24820 25600 25900 26926 27936 28686 29584 29600 30991 31742 31757 33312 35932 37937 38074 39126 39234 39373 39391 40340 40806 41997 42705 44076 44239 45151 45849 46590 46941 47424 48888 50923 50936 52958 53616 54950 60424 60901 61416 62024 62136 62459 63713 64022 67274 68806 69662 72513 72648 76809 77611 78756 79777 80122 82145 84012 84849 85340 86331 87780 88103 88369 91383 92353 93076 93501 93993 94930 95866 96759 98748 100149 100513 101041 101303 102868 103014 103505 105533 107755 109495 111390 112099 113207 113594 113709 113745 114520 114596 120172 120482 122139 127955 129617 130676 132597 135208 136121 136512 136860 136987 137562 142372 143015 143547 144383 147089 147557 150587 151378 151489 152555 152683.

Prasa donosi, że...

Bunt w pułku sowieckim.

W koszarach 25 pułku piechoty sowieckiej w Permie zamordowano komisarza wojskowego, Raskina. Morderstwo to było wynikiem buntu żołnierzy sowieckich przeciwko stosowanym przez Raskina metodom propagandy ateistycznej. Raskin odbierał żołnierzom krzyżyki, ewangelję itp. i dopuszczał się stale kpin z religijnych uczuć swych podwładnych. Po zabójstwie Raskina koszary pułku otoczyły G. P. U. które stoczyły walkę z żołnierzami 25 pułku i zmusiły ich do poddania się rozporządzeniom władz sowieckich.

Rosyjskie formacje wojskowe w Chinach.

Prasa sowiecka podaje z Charbina, że rząd Chin północnych upoważnił pułkownika sztabu jeneralnego byłej armji rosyjskiej Fiedorowa do utworzenia oddziału zbrojnego w sile 10.000 osób. Oddział ten złożony ma być wyłącznie z rosjan. Powierzona mu będzie ochrona kolei wschodnio-chińskiej oraz pogranicza sowieckiego. W Moskwie wiadomość ta wywołała zaniepokojenie.

Komuniści niemieccy posiadają magazyny broni i amunicji.

W Zgorzelcu przeprowadziła policja kryminalna rewizję u członków partii komunistycznej. Według oficjalnego komunikatu znaleziono broń i amunicję tylko u komunisty Denglera, gdzie skonfiskowano 28 podwójnych naboi dynamitowych, 4 bomby gazowe, 12 granatów, oraz wielką ilość karabinów i amunicji. Dengler został aresztowany.

Przed koronacją cesarza japońskiego.

Z Tokio donoszą, że w chwili obecnej czynione są tam gorączkowe przygotowania do uroczystości, które mają się odbyć 10 listopada br. w związku z koronacją cesarza Hirohito.

W związku z tem rząd postanowił wydać 4 nowe serje znaczków pocztowych.

Miłość silniejsza od śmierci.

Dom przy ul. Wólczańskiej 27 w Łodzi był widownią tragicznego wypadku. Mianowicie mieszka w tym domu 25-letnia telefonistka Antonina Jasińska zrozpaczona z powodu śmierci swego męża, który w tych dniach zmarł na grypę, postanowiła odebrać sobie życie i w tym celu podcięła sobie żyły u rąk. Widząc, że śmierć nie nadchodzi, desperatka powiesiła się na szaliku zmarłego męża. Samobójczyni pozostawiła list, w którym prosi rodzinę, aby pochowała ją w jednym grobie ze zmarłym mężem.

Sądy doraźne wprowadzone na naszem wybrzeżu morskiem.

W Toruniu rozlepiono ogłoszenie, podpisane przez dowódcę okręgowego korpusu VIII, szefa kierownictwa marynarki wojennej i dowódcę floty i wybrzeża morskiego, o wprowadzeniu aż do odwołania sądów doraźnych dla osób wojskowych na całym obszarze O. K. VIII, t. zn. wybrzeża morskiego, Westerplatte oraz na okrętach floty wojennej.

Tragiczny wypadek.

W dn. 11 bm. miał miejsce tragiczny wypadek ofiarą którego padł urzędnik częstochowskiej fabryki »Gnaszyn«, Stefan Kuliński. Po odbytych ćwiczeniach wojskowych powracał on właśnie pociągiem do Częstochowy, gdy nagle pod Koluszkami drzwi wagonu otworzyły się, a oparty o nie K. wypadł pod koła pędzącego pociągu i poniósł śmierć na miejscu. Zwłoki ś. p. Kulińskiego przewieziono do Łodzi, gdzie też odbył się pogrzeb. Zmarły osierocił żonę i córkę.

Pokój wieczysty a polityka pruska „świstka papieru".

Stało się!

Większość państw globu ziemskiego podpisała w Paryżu pakt układu amerykańskiego męża stanu Kelloga, stawiający wojnę poza prawem i wykluczający wogóle załatwianie sporów międzynarodowych z bronią w ręku.

Dziwnym zbiegiem okoliczności pakt ten, podpisali pierwsi ...niemcy ręką ich ministra spraw zagranicznych Stresemana.

Jakby na ironję pakt o wieczystym pokoju podpisało pierwsze państwo, które nigdy nie szanowało traktatów i które zawsze opancerzoną stopą deptało wszelkie zobowiązania pisemne, uznając, iż ponad prawo, ponad traktaty i umowy stoi siła zbrojna dla celów zaborczego imperjalizmu.

Już Bismark wyrzekł swego czasu pamiętne słowa, że wszelkie traktaty są dla niego jedynie „świstkiem papieru".

Dzisiejsze Niemcy, przejąwszy tę zbrodniczą tradycję Bismarka, podpisują chętnie wszelkie podsuwane im traktaty i układy. Podpisali traktat wersalski, podpisali później cały szereg innych umów, ostatnio zaś nie zawahali się ani na chwilę, podpisując dzięki alfabetowi (Allemagne) na pierwszem miejscu paryski pakt wieczystego pokoju.

Niemcy podpisują wszystko, równocześnie jednak zastanawiają, się jakiemi środkami można ominąć podpisany w danej chwili traktat. Dzieje traktatu wersalskiego są tego najlepszym przykładem.

Taktyka rządu niemieckiego w stosunku do traktatu wersalskiego trzyma się bowiem tych samych linij wytycznych, nakreślonych wiekową tradycją Bismarka, jedynie inne okoliczności zmusiły Niemcy do przyjęcia innych form działania. W gruncie rzeczy teorja „świstka papieru" panuje dziś w polityce niemieckiej tak samo, jak panowała w polityce Fryderyka Wielkiego i Bismarka.

Po traktacie wersalskim nastąpił cały szereg innych podpisanych przez Niemcy, choć niewypełnionych zobowiązań. Ostatnio np. podpisały Niemcy t. zw. układ paryski, dotyczący głównie zbrojeń niemieckich na wschodzie przez budowanie coraz to nowych fortyfikacyj o charakterze zaczepnym. Układu tego Niemcy nie dotrzymały. Zburzyły wprawdzie i to pod wielkim naciskiem państw sprzymierzonych niektóre ze swoich fortec w Prusach Wschodnich, lecz w całości prowincja ta nie przestała być arsenałem wojennym Niemiec i źródłem niepokojów militarnych. Budując wspomniane fortyfikacje po roku 1920 Niemcy już złamały traktat wersalski, więc też nie trudno było im złamać układ paryski. Podobnych przykładów możnaby przytoczyć znacznie więcej.

Nie trzeba się więc łudzić, że Niemcy traktują na serjo ostatnio podpisany pakt Kelloga. Polityka łamania traktatów, innemi słowy polityka „świstka papieru" weszła już bowiem w ciało i krew niemieckich mężów stanu. Ustawiczne zbrojenia niemieckie dowodzą, że skoro przyjdzie chwila, Niemcy pierwsze rzucą się z bronią w ręku do walki o utracone obszary przeciw Francji i Polsce.

—dko.

Organ przemysłowców w obronie ich kieszeni.

Przeciw przyłączeniu Niwki i Klimontowa do Sosnowca.

Zdawałoby się, że skoro minęły »ogórki«, to najpoczytniejszy wśród przemysłowców ich własny organ przestanie wreszcie pisać o wężach morskich i zajmie się sprawami poważnemi. Okazuje się jednak, że upały w »Kurjerze Zachodnim« jeszcze trwają. Inaczej bowiem trudno byłoby sobie wytłumaczyć sens i cel artykułu w numerze wczorajszym tego pisma p. t. »Jak tonący na falach samorządu chcą się ratować?«

— Pomijamy cały wstęp, w którym autor bezimienny (wstydził się podpisać!) bawi się w wyliczenia arytmetyczne w związku ze spodziewanemi wyborami do rad miejskich w Zagłębiu. Ta arytmetyka wyborcza kulała zawsze w »Kurjerze Zachodnim«, bawi nas więc ta pewność z jaką nieznany matematyk popisuje się dwoma pierwszemi działaniami: dodawaniem i odejmowaniem głosów wyborczych, czyniąc przytem możliwe i niemożliwe kombinacje porozumiewawcze.

Z obliczeń »Kurjera Zachodniego« czuć już zdaleka zwycięstwo ósemkowców, którzy radziby zasiąść jaknajprędzej stolce i stołeczki w samorządzie miejskim.

Dla nas, jako dla pisma bezpartyjnego, jest rzeczą obojętną; kto rządzi lub kto będzie rządził Sosnowcem, Będzinem, Dąbrową lub Czeladzią. Nas przedewszystkiem obchodzi to, jakie są te rządy i co dają mieszkańcom. Nie stoimy — jak twierdzi «Kurjer Zachodni«—na platformie ideologji samorządowo-socjalistycznej, lecz staramy się przedewszystkiem o bezstronne oświetlenie każdej sprawy. Oczywiście mędrcy z »Kurjera Zach.« takiego stanowiska nie pojmują. Dla nich, gdy prez. Michael i p. Wolf agitowali za przyłączeniem Niwki i Klimontowa do Sosnowca, przyłączenie takie było dobre, gdy natomiast projekt pp. Michla i Wolfa chcą urzeczywistnić socjaliści, to połączenie takie nikomu nie jest potrzebne. Aby odwieść zarząd i radę miejską Sosnowca od zamiaru przyłączenia Niwki i Klimontowa, »Kurjer Zachodni« wylicza »czarne na białem«, że socjaliści na tem nic nie zyskują, bo w Niwce mają głosów mniej, niż endecja, żydzi i komuniści razem wzięci.

Czyż naprawdę »Kur. Zachodni« mniema, że o tem nie wie obecny zarząd miasta, forsujący połączenie Niwki i Klimontowa z Sosnowcem? Napewno wie i z tego choćby względu »Kur. Zach.« nie powinien posądzać nikogo, że działa w interesach partji.

My wiemy natomiast, w czyim interesie występuje »Kurjer Zachodni«. Otóż na terenie Niwki są kopalnie i fabryka maszyn tow. sosnowieckiego, a w Klimontowie kopalnia tegoż towarzystwa. Gdy miejscowości te zostaną przyłączone do Sosnowca, wówczas tow. sosnowieckie będzie musiało płacić podatki, których dziś nie płaci wcale.

»Kurjer Zachodni«, jako organ przemysłowców, musi więc stanąć w obronie baronów węglowych. Trzeba to jednak robić nie tak po machjawelsku. Należało odrazu napisać o co chodzi, a nie kręcić i zmuszać nas do wyjawnienia właściwego celu napaści na zarząd i radę m. Sosnowca.

Dla ścisłości dodamy, że obecny zarząd po objęciu rządów Sosnowca zastał tyle pomysłów i projektów po swych poprzednikach, że sam nic prawie nie projektował.

Budowa szkół, domu noclegowego, łaźni, domów robotniczych, domów pracowników magistratu — to wszystko piękne projekty poprzedników, którzy czas tracili na projektowaniu, obecny zaś zarząd projekty te wykonał. To jest właśnie różnica między samorządem gadania a samorządem czynu.

Czy i kiedy zniknie dawna granica prusko-rosyjska?

Sprawa telefonów w Zagłębiu.

Sprawa przyłączenia pow. będzińskiego, zawierckiego i olkuskiego do G. Śląska nie traci na aktualności, czego dowodem, że w prasie stołecznej i poważnych dziennikach prowincjonalnych omawiana jest stale, co jakiś czas przy pierwszej lepszej sposobności.

Przyłączenie takie byłoby najbardziej celowem dla ostatecznego zatarcia granic okupacyjnych i wcześniej czy później nastąpić musi. Zanim to jednak nastąpi, powinniśmy korzystać z każdej okazji, by wspomniane trzy powiaty łączyć z G. Śląskiem choćby najwątlejszemi nićmi, których splot za pewien czas utworzy więzy nierozerwalne, jednocząc dwie prowincje, tak ściśle związane mnóstwem wspólnych interesów.

Dość jest sprawdzić ilość osób, wyjeżdżających codziennie z Zagłębia na G. Śląsk i przyjeżdżających ze Śląska do Zagłębia, by się przekonać ostatecznie, że te stosunki, łączące dziś obie dzielnice, muszą wreszcie doprowadzić do ściślejszego zjednoczenia Zagłębia Dąbrowskiego z G. Śląskiem.

Dla rozwoju tych stosunków o-

bok kolei, tramwajów i autobusów, wiele zdziałaćby mogła dobra komunikacja telefoniczna. Dziś już pomimo ogromnych trudności łączenia się telefonicznego, miesięczna ilość rozmów Zagłębia ze Śląskiem sięga 17 tysięcy. Gdyby jednak zarząd telefonów w Zagłębiu i na G. Śląsku znalazł się w jednych rękach i gdyby przy połączeniach z G. Śląskiem nie trzeba było uciekać się do pośrednictwa stacji międzymiastowej, wówczas ilość ta wzrosłaby natychmiast kilkakrotnie. Jak okoliczność ta wpłynęłaby dodatnio na rozwój stosunków handlowych i przemysłowych — dowodzić nie potrzeba.

Przemysłowcy nasi występowali już do władz centralnych z odpowiedniemi memorjałami, ale — jak dotychczas — bezskutecznie. Obecnie z podobnym memorjałem zamierzają wystąpić kupcy. Sądzimy jednak, że dopiero izba przemysłowo-handlowa po ostatecznem ukonstytuowaniu się potrafi przeprowadzić to połączenie telefoniczne, które będzie miało kolosalne znaczenie dla handlu i przemysłu.

Jednocześnie rzeczą konieczną jest powiększenie zasięgu stacji sosnowieckiej aż do Częstochowy — z jednej i do Wolbromia, ew. Olkusza z drugiej strony. Jesteśmy przekonani, że władze centralne nie zignorują tych życzeń izby przemysłowo-handlowej i abonenci telefonów w Sosnowcu nie będą ograniczeni w komunikacji telefonicznej do składania sobie życzeń i zapytywania o zdrowie. Bo dziś trzy czwarte rozmów międzymiastowych w Zagłębiu, których liczba w sierpniu r. b. wyniosła 39 tysięcy, stanowią rozmowy erotyczno familijne. (s)

Korespondencja z Ząbkowic.

Projekt podziału gminy w Strzemieszycach, wyłączenik Ząbkowic i utworzenie nowej gminy z Ząbkowic i przyległych wiosek: Bielowizny, Wygiełzowa, Sikorki i Tucznej Baby, należących do Wojkowic i Łośnia omawiany był dwukrotnie na zebraniu wiejskiem w Ząbkowicach. Gdyby projekt ten został urzeczywistniony, wszystkie wymienione dzielnice zyskałyby tylko na tem, gdyż ludność nie potrzebowałaby tracić czasu i pieniędzy na jeżdżenie lub chodzenie do odległych kancelaryj gminnych. Projekt ten narazie uznany został za przedwczesny, a to w związku z nowym projektem budowy szkoły powszechnej w Ząbkowicach. Dotychczas Ząbkowice, istniejące od setek lat własnej szkoły nie posiadają Szkoła powszechna w Ząbkowicach mieści się obecnie w dwuch domach. W jednym lokalu mieszczą się młodsze oddziały szkoły, w drugiem zaś oddziały dla starszych klas. Lokale te są ciasne i niewygodne. Ząbkowiczanie dotąd płacili na budowę szkół w gminie strzemieszyckiej i z tego powodu domagają się zupełnie słusznie od gminy w Strzemieszycach, aby kosztem całej gminy została wybudowana szkoła w Ząbkowicach. Gdyby zaś Ząbkowice zostały wydzielone ze strzemieszyckiej gminy wówczas mieszkańcy nowoutworzonej gminy Ząbkowic, sami musieliby myśleć o budowie dla siebie szkoły i cały ciężar finansowania budowy musieliby sami ponosić. Dlatego też sprawę utworzenia nowej gminy w Ząbkowicach słusznie uznano za przedwczesną.

Podobno projekt budowy szkoły w Ząbkowicach jest na dobrej drodze. Ma być wybudowana szkoła według, nowoczesnych wymagań na 12 sal, kosztem 200 000 złotych na koszt gminy w Strzemieszycach. Część kosztów budowy szkoły pokryje sejmik będziński, zaś połowę skarb państwa. O ile mowa o szkole na czasie byłoby także poruszenie kwestji budowy szkoły średniej w Ząbkowicach dla Ząbkowic i okolicznych miejscowości. W Ząbkowicach średni zakład naukowy przydałby się bardzo; założenie Ząbkowic powiększa się liczbowo z każdym rokiem. Obecnie do szkół w Sosnowcu, Będzinie, w Dąbrowie jeździ z górą 200 młodzieży. Jednak kwestja budowy szkoły średniej w Ząbkowicach, choć bardzo ważna, należy do przyszłości.

W. Z.

Okręgowa technika K. P. P. w rękach policji sosnowieckiej.

Konfiskata bibuły i aresztowania.

Prowadzona od dłuższego czasu obserwacja nad działalnością komunistów w Zagłębiu doprowadziła do likwidacji t. zw. »okręgowej techniki K. O. P.«

Wczorajszej nocy policja otoczyła dom przy ulicy Szklarnianej nr. 1 w Sosnowcu i przeprowadziła gruntowną rewizję w mieszkaniu braci Chaima iBorucha Herszkowiczów.

Wyniki rewizji były nadzwyczajne.

Znaleziono całe stosy bibuły, odezw, broszurek i t. p. literatury komunistycznej, pochowanej w różnych zakamarkach domu.

Obydwuch braci Herszkowiczów aresztowano.

Jednocześnie przeprowadzono rewizję i aresztowano głównego kolportera »okręgowej techniki K.P.P.« Chaima Wajntrauba, (pseudonim Jakób), zamieszkałego przy ulicy Dekerta nr. 10 w Sosnowcu.

Tejże samej nocy wpadł w ręce policji Berek Hofman, zamieszkały w Sosnowcu przy ulicy Modrzejowskiej nr. 45, oraz mieszkaniec Będzina, Abram Krajzelman.

Wszyscy aresztowani zostali przesłani do dyspozycji sędziego śledczego.

Sprawa o zabójstwo

ś. p. J. Maszczykowskiego.

Zabójca skazany na 6 miesięcy więzienia.

Sąd okręgowy w Sosnowcu rozpoznawał w dniu wczorajszym sprawę 29-letniego Mieczysława Nobisa, mieszkańca Sosnowca, ul. Konstantynowska 7, oskarżonego o zabójstwo swego sąsiada Jana Maszczykowskiego, właściciela rozlewni octu.

Jak wynika z przeprowadzonego śledztwa 4 maja b.r. wieczorem, Maszczykowski, spotkawszy na ulicy Nobisa, począł mu robić wymówki z powodu psucia opinji jego wspólnikowi Zyłce. Podczas, kiedy obaj kłócili się, nadszedł ajent Maszczykowskiego, który chcąc spór załagodzić, zaproponował pójście na piwo do pobliskiej restauracji.

Spór oblano rzetelnie i trunek polał się strumieniem, wypito bowiem kilka butelek wódki i po kilkanaście piw, a po dwuch godzinach wszyscy byli pod dobrą datą, że wracając do domu ledwie trzymali się na nogach, krzycząc i hałasując po drodze.

Przed domem, gdzie wspólnie mieszkali, Maszczykowski, mimo pozornego pogodzenia się z Nobisem wszczął z nim kłótnię, bijąc go po twarzy i kopiąc.

Chociaż Nobis zachowywał się biernie, Maszczyński napastował go w dalszym ciągu, szarpiąc go i wszedł nawet za nim do jego mieszkania. Tu Nobis, będąc rozdrażnionym do najwyższego stopnia, chwycił za kuchenny nóż. Po chwili Maszczyński wbiegł do swego mieszkania, trzymając się za brzuch, z którego obficie tryskała krew.

W mieszkaniu na zapytanie żony kto go pobił, Maszczykowski wycedził tylko: »Zabił mnie...«, poczem runął na ziemię.

Policja, która przybyła na miejsce zajścia, zaalarmowana przez domowników, stwierdziła zgon Maszczyńskiego, który zmarł skutkiem otrzymania czterech głębokich pchnięć nożem.

Na rozprawie przesłuchano szereg świadków. Na podstawie ich zeznań, sąd przyszedł do przekonania, że Nobis działał w obronie koniecznej i może być karany tylko za przekroczenie granic. Nobis skazany został na sześć miesięcy więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego.

Ohydny czyn rozbestwionego awanturnika.

Gonitwa po ulicach, dyszlem w bok a później biczyskiem po głowie.

Grząba Roman zamieszkały przy ul. Bytomskiej 15, w Czeladzi znęcał się nad koniem w okropny sposób. Obok poił konia w rzece Szatowski Jan z Grodźca, zamieszkały przy ul. Wolanowskiej. Nie mogąc znieść nieludzkiego obchodzenia się ze zwierzęciem, Szatowski zwrócił się do Grząby, aby zaprzestał znęcać się nad koniem.

W odpowiedzi Grząba zaczął bić batem Szatowskiego. Smagany batem Szatowski podciął swego konia i szybko uciekać ul. Krzywą. Grząba uważając się za zwycięzcę i puścił się w pogoń za uciekającym. Dopadł go na zbiegu ul. Krzywej i Milowickiej—zajechał mu drogę i uderzył dyszlem w bok. Uderzony Szatowski spadł pod koła swego wozu. Leżącego już na ziemi Grząba bił biczyskiem po głowie. Pokrwawioną i pokaleczoną ofiarę wyrwał z rąk rozbestwionego napastnika p. Konieczny i przy pomocy swego syna chciał odprowadzić do szpitala. W drodze Grząba jeszcze raz chciał obić Szatowskiego.

Po odprowadzeniu Szatowskiego do szpitala i udzieleniu pomocy przewieziono go do Grodźca. Lekarz stwierdził ciężkie obrażenie ciała. Grząba jest znanym awanturnikiem i był już karany. Ostatnio miał siedzieć 3 miesiące, lecz z powodu amnestji został zwolniony.

KRONIKA.

KALENDARZYK.

Wrzesień 16 Niedziela	Dziś: Eufemji Jutro: Stygmy Wschód słońca 5.12 Zachód „ 5.49

RADJO.

Niedziela 16 — września.

KATOWICE.

10.15 Transmisja nabożeństwa.
11.45 przerwa.
12,— Sygnał czasu, kom. lotn. meteor. oraz hejnal z wieży marjackiej.
12.10 Przerwa,
16.— Pogadanka z działu: „Ogrodnik śląski".
16.20 Odczyt rolniczy z Warszawy.
16.40 Odczyt rolniczy.
17,— Koncert popularny,
18.30 Rozmaitości.
18.50 Odczyt z działu: „Radjoamator śląski".
19,15 Przerwa.
19.45 Odczyt pt. „Ze świata".
20.15 Transmisja koncertu wieczornego z Warszawy.
22.— Sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowy.
22,30 Transmisja muzyki tanecznej.

Poniedziałek 17 — września.

16.40 Komunikaty polsk. zw. zrzeszeń gosp. woj. śl.
17.— Transmisja z Warszawy.
17·25 Lektura w języku polskim.
17.50 Przerwa.
18.— Transmisja koncertu popołudniowego.
19.— Rozmaitości.
19.30 Komunikat strażactwa śląskiego.
19.20 Odczyt z cyklu; „Malarstwo polskie".
19.55 Komunikat rolniczy z Warszawy
20.05 Lektura w języku francuskim.
20.30 Transmisja koncertu wieczornego z Warszawy.
22.— Sygnał czasu i komunikaty PAT

Ogólna.

(o) **Z rady okręgowej spółdzielni spożywców.** Rada okręgowa spółdzielni spożywców w Zagłębiu w porozumieniu ze związkiem postanowiła jeden z najbliższych numerów »Spólnoty« poświęcić spółdzielczości Zagłębia Dąbrowskiego. Wobec tego rada okręgowa wzywa wszystkie spółdzielnie, wchodzące w skład rady, do jaknajspieszniejszego nadsyłania materjałów z historji i rozwoju spółdzielni, oraz fotografje sklepów, biur, zbiorowe zarządów i rad nadzorczych celem umieszczenia w »Spólnocie«. Materjały należy nadsyłać do oddziału związku w Będzinie na imię p. Stanisława Radka.

(o) **„Płomyk" i „Płomyczek".** Wyszły już z druku pierwsze numery po przerwie wakacyjnej najpoczytniejszych u nas pism dla dzieci »Płomyka« i »Płomyczka«. Piękna barwna szata zewnętrzna, dużo ilustracyj, niezwykle staranny dobór artykułów sprawia, że pisma te stały się jedną z poważniejszych pomocy wychowawczych dla rodziców i nauczycieli, a źródłem jasnych chwil dla dzieci.

»Płomyk« i »Płomyczek« wydawany jest przez związek polskiego nauczycielstwa szkół powszechnych. »Płomyk« przeznaczony jest dla dzieci powyżej lat 9-ciu, »Płomyczek dla dzieci młodszych. Adres administracji: Warszawa, ul. Świętokrzyska 18.

Z Sosnowca.

Tydzień dziecka w Sosnowcu.

Na posiedzeniu komitetu wykonawczego »tygodnia dziecka« w Sosnowcu, które odbyło się w ubiegły piątek, uchwalono następujący program:

W niedzielę, dn. 16 bm. od rana zbiórka ofiar, sprzedaż nalepek, znaczków metalowych itp.

Młodzież szkolna wyruszy ze sztandarami do kościołów na nabożeństwa, które odbędą się o godz. 9.30 rano. Podczas nabożeństw wygłoszone zostaną okolicznościowe przemówienia przez ks. prefektów.

W poniedziałek, dn. 17 bm. dzia-

twa szkół powszechnych wolna będzie od nauki i wyruszy o godz. 8 rano na wycieczki pozamiejskie, na których urządzone będą gry i zabawy.

We wtorek, dn. 18 bm. w szkołach powszechnych urządzone będą dla dziatwy szkolnej pogazanki.

W środę, dn. 19 bm. p.p. lekarze szkolni w lokalach szkolnych szkół powszechnych o godz. 5 pop. wygłoszą dla rodziców pogadanki.

Od wtorku, dn. 18 bm. do soboty, dn. 22 bm. w szkole powszechnej nr. 4 przy ul. Nowokościelnej wyświetlany będzie film dla dziatwy szkół powszechnych bezpłatnie.

W sobotę, dn. 22 bm. o godz. 3 pp. dziatwa w wieku przedszkolnym ze wszystkich ochronek zbierze się w dwóch punktach: z ochronki Nr. 1, 2 i 3 w sali pols. związków zawodowych przy ul. Marjackiej, z pozostałych zaś ochronek w szkole Nr. 6 przy ul. Wawel. Dziatwa z każdej ochronki przedstawi bajkę, poczem urządzone będą korowody i zabawy, umilone rozdanemi słodyczami.

W niedzielę, dn. 23 bm. w sali kina »Zagłębie« o godz. 12 w poł. urządzona będzie akademja pod hasłem »Hołd Matce«, na której między innemi wygłoszony będzie odczyt d-ra Rydera.

Program dla szkół średnich podany zostanie jutro.

Komitet »tygodnia dziecka« zwraca się do społeczeństwa z gorącym apelem o jaknajwydatniejsze poparcie tak doniosłego święta.

(s) **Z targowicy.** W ubiegłym tygodniu na targowicę ogółem spędzono 1847 świń i 14 sztuk bydła, Cena od zł. 2.30 do 2.60 za kilogram żywca. Tendencja mocniejsza. Spędzony towar całkowicie został sprzedany.

(s) **Zabawa ligi morskiej i rzecznej w Sosnowcu.** Dzisiaj o g. 3 popołudniu rozpocznie się w parku renardowskim wielka zabawa wrześniowa, urządzona staraniem komitetu ligi morskiej i rzecznej w Sosnowcu.

Podczas zabawy będą koncertować dwie doborowe orkiestry.

(s) **Wielkie zbiegowisko na ul. 3 Maja.** Ulicą 3 Maja przechodził kapral marynarki wojennej Ireneusz Gucek. Z przeciwnej strony szedł żołnierz 73 pp., Dawid Jurkowski i nie zasalutował kapralowi. Kapral zatrzymał żołnierza i zwrócił mu uwagę. Z kolei wywiązała się utarczka słowna, która zgromadziła paręset gapiów. Trzeba było interwencji policji, by tłum usunąć, a żołnierzy odesłać do dyspozycji PKU.

(s) **Komunikat dla palących.** Dym tytuniowy zawiera smołę, kwasy, fenole, które wyżerają emalję zębów, powodują szczypiący smak w ustach, często kaszel.

Stwierdzono naukowo, że można palić bez szkody dla zdrowia jedynie w gilzach »Arab« z watą »Alkaliczną« patentowaną 7737 magistra Piotrowskiego, która ma własność usuwania z dymu lotnych składników smołowo kwaśnych. Fabryka gilz »Arab« Józefa Piłacika, Warszawa, Stalowa 34. Wata »Alkaliczna« do fajek i papierosów.

(s) **Pierwszy samolot towarowy.** Onegdaj wielkie wielkie zdziwienie wśród miejscowej ludności wywarł przyjazd do Sosnowca pierwszego samolotu towarowego.

Samolot wylądował na Pekinie wśród licznie zebranej publiczności przywożąc ze sobą duży transport pierwszorzędnych towarów na sezon jesienny i zimowy do znanej firmy w Sosnowcu St. Duszy, sklep galanteryjny w halach Rozwoju.

1527

(s) **Usiłowanie samobójstwa.** Leokadja Sobota, lat 20, (Czeladzka 23) usiłowała popełnić samobójstwo przez wypicie esencji octowej. Powód targnięcia się na życie — nieporozumienie małżeńskie. Po udzieleniu pierwszej pomocy desperatkę w stanie, nie zagrażającym życiu, przewieziono do szpitala na Pekinie.

(s) **Kradzież.** Stanisław Pruszyński (Aleja 3) zameldował, że nieznany sprawca skradł mu z mieszkania palto, wartości 140 zł.

Przez podkop do... więzienia.

Epilog kradzieży we wsi Zederman.

Znani na terenie olkuskim włamywacze 27 letni Jan Rydzyk i Jakób Kaszuba po odsiedzeniu kilkoletniego więzienia za kradzieże i włamania, dali ponownie znać o sobie, włamując się do mieszkania gospodarzy Kardaszewskich we wsi Zederman, powiatu olkuskiego. Łupem włamywaczy, którzy do mieszkania dostali się zapomocą podkopu z zewnątrz, padła cała garderoba i bielizna gospodarzy, oraz różne narzędzia gospodarcze. Kardaszewscy ocenili swe straty w przybliżeniu na 1000 złotych. Poszukiwania sprawców początkowo nie dały żadnego rezultatu i dopiero dzięki energicznemu śledztwu udało się policji przychwycić Rydzyka. Kaszuba zdołał ujść i ukrywa się do obecnej chwili. Wczoraj Rydzyk stanął przed sądem okręgowym w Sosnowcu i skazany został na dwa lata więzienia z pozbawieniem praw.

Tajemniczy trup na polach pod Owczarami

Ofiara mordu obrabowana do koszuli.

D. 13 bm. przechodnie natknęli się na trupa mężczyzny, leżącego na polu obok lasu majątku, należącego do Gawińskiego w Owczarach, gm. Cianowice.

Zaalarmowana policja udała się natychmiast na miejsce i skonstatowała, że trup był obrabowany do tego stopnia, iż pozostał tylko w koszuli i kalesonach. Z nóg zdarto nawet skarpetki, pozostawiono natomiast na nodze jeden bucik lakierowany, a drugi leżał obok.

Na głowie widnieją dwie rany postrzałowe z rewolweru, oraz dwie w piersi i jedna w plecy.

Wnosząc z wyglądu i bielizny mężczyzna ten pochodzi ze sfer inteligentnych, dość wysoki, blondyn.

Nazwiska jego nie ustalono, gdyż nic nie pozostawiono przy nim, coby naprowadziło na jakikolwiek ślad.

Nie ulega najmniejszej watpliwości, że popełniono tu ohydne morderstwo dla rabunku. Sledztwo prowadzą władze olkuskie.

Złodziej i podpalacz z ukropem na policję.

Dwoma strzałami zabito go w Wolbromiu.

Znany awanturnik w Wolbromiu, Mieczysław Gordyła lat 34, został przyłapany na gorącym uczynku podpalania domu swej teściowej. Udało mu się jednak zbiec i ukryć w swem mieszkaniu. Przybyłemu policjantowi stawiał opór, grożąc zabiciem. Po chwili przybył patrol policyjny zwiększony, lecz i wówczas Gordyła odmówił udania sie na posterunek, rzucił się na policjantów, chcąc ich steroryzować. Gdy dwukrotne ostrzeżenie ze strony policji pobudziło opryszka jeszcze do większej wściekłości i rzucił się na policję z ukropem, dano do niego dwa strzały, od których Gordyła poniósł śmierć na miejscu.

Sprawa Jakóba Goldfajna.

Przed kilku dniami powtórzyliśmy za »Expresem Porannym« artykulik, szkalujący w sposób ohydny p. J. Goldfajna, syna właścila hotelu Centralnego w Sosnowcu. Wyraziliśmy też odrazu przypuszczenie, że p. Jakób Goldfajn padł ofiarą nieporozumienia czy też zemsty. Przypuszczenie nasze okazało się prawdziwem: p. Goldfajn żadnemi listami gończemi nie był ścigany, a gdy sam udał się do Warszawy w celu wyjaśnienia sprawy, po daniu wyjaśnienia, przybył z powrotem do Sosnowca.

Szczegóły, dotyczące afery, w którą wplątano p. Goldfajna, wyjaśnione zostaną przez adwokata, któremu p. Goldfajn powierzył sprawę obrony swego honoru i wytoczenia procesu oszczercom.

Z Będzina.

(b) **Z pobytu wojewody Korsaka.** W drugim dniu swego pobytu w Zagłębiu, wojewoda Korsak, od samego rana zwiedzał w Będzinie biura starostwa, sejmiku, nowobudującą się szkołę powszechną przy ulicy Krakowskiej, miejski ośrodek zdrowia i rzeźnię miejską.

W godzinach popołudniowych p. wojewoda udał się do Dąbrowy, gdzie zwiedzał szkołę górniczą, dom ludowy, biuro magistratu, rzeźnię miejską i tereny poleśne.

(b) **Dziś rozpoczyna się tydzień dziecka.** Tydzień dziecka, który obejmie swemi imprezami całą Polskę zaznajomi jaknajszersze warstwy społeczne z warunkami, w jakich wychowuje się młodzież polska.

Program tej imprezy w Będzinie zapowiada szereg odczytów na te-

Krwawa zemsta.

107.

— I tysiąc frankowe bilety mieniać na złote luidory!...

Włóczęgi siedzieli jak na szpilkach.

— Nieczęsto zdarzają się podobne majątki i gdyby taki wypadek zaszedł nie z wami, ludźmi uczciwymi, pomyślcie tylko, co by to ludzie powiedzieli!... Swiat jest złośliwy!... Ile by to krążyło plotek!... Wiem, że gdyby one dosięgły was, łatwo byłoby wam dowieść, jakim sposobem zdobyliście majątek...

— Naturalnie... chociaż mówiąc prawdę, trzebaby było sięgać czasów bardzo dawnych i wyjaśnić, że odmawiając sobie wszystkiego i składając grosz do grosza, zdołaliśmy zebrać niewielki kapitalik.

— Tem lepiej, bo tylko pomyślcie, gdyby spełniono w okolicy jaką kradzież, czy nie powiedzianoby zaraz, że to Persillard i Jactain ją spełnili!...

— No, także pan mówisz! Nas tu wszyscy znają i wiedzą, żeśmy ludzie uczciwi... Nikt nie uwierzyłby temu...

— Być może! Byliście uczciwymi, chociaż to życie włóczęgowskie...

— I cóż w tem złego?—oburzył się Persillard dumnie.

— Można być uczciwym do lat czterdziestu—ciągnął dalej żandarm — a później przestać nim być...

— Można to powiedzieć o innych, ale nie o nas.

— Kto wie?

— Więc w takim razie oskarżają nas o co?

— Gdyby was oskarżono, to bylibyście już powiązani.

— A więc cóż?

— Nic, krążą tylko rozmaite domysły. Ludzie dziwią się, zkąd tak nagła zmiana: niedawno byliście nędzarzami, a dziś żyjecie jak kapitaliści.

— A co komu do tego? To rzecz sądu!

— Sądu! — zawołał z gniewem Jactain. — A sądowi co do nas? Cóż nam mają do zarzucenia? Ze żyjemy spokojnie? to nie zbrodnia!... Ja widzę, co was do nas sprowadziło. Odpowiadajcie... nie jesteście złymi ludźmi, a my nie baliśmy się nigdy waszych szabel i rewolwerów. Czy popełniono w okolicy jakie zabójstwo lub kradzież?

— Nie.

— A więc nie macie prawa podejrzewać nas o kradzież, ani o inne przestępstwo, gdyż nie dokonano żadnego... Przyszliście więc tylko oskarżyć nas o to, że posiadamy pieniądze... Ale to nie zbrodnia...

Tak, mamy je...

— Sąd może zapytać was, zkąd je wzięliście.

— I sąd nie ma prawa!

— Znajdzie je w razie potrzeby, a wtedy bylibyście w wielkim kłopocie.

— W kłopocie? Dobrze, niech nas sąd zapytuje, a zobaczycie!

Zandarmi wypróżnili szklanki, a ponieważ nie mieli żadnego rozkazu względem włóczęgów, pożegnali ich i wyszli.

Jactain i Persillard nie spali tej nocy, pozostawiona zaś bez dozoru przy ogniu kaczka, spaliła się na węgiel.

Tymczasem kiełkujący w ich sercach zarodek wzajemnej niechęci wzrastał i wkrótce miał wydać owoce.

Pieniądze, zachowane tak blizko, że można było sięgnąć ręką, któremi niemogli rozporządzać dowolnie zepsuły ich. Przybycie żandarmów uczyniło ich ostrożnymi i zacieśniło rozluźnione więzy przyjaźni. Nie bezpieczeństwo zbliżyło ich do siebie. Ale żandarmi nie pokazali się więcej, a wraz z odzyskanym spokojem, zaczęły ich znowu nawiedzać złe myśli.

Z kapitału otrzymanego od Bartolego każdy z nich wziął po tysiąc franków na urządzenie się, potrzeby domowe i spłatę mieszkania i później nie zaglądali już do pieniędzy. Te tysiąc franków miały wystarczyć Persillardowi więcej niż na rok, co do Jactaina zaś, jakkolwiek nie żałował on sobie niczego, to przecież wydał zaledwie cząstkę tej sumy. Majątek więc ich spoczywał w ukryciu spokojnie, pod czujnym nadzorem właścicieli,

Tymczasem nadeszła zima, a wraz ze wzrastającemi chłodami, Persillard postanowił udać się do Florac, dla zaopatrzenia się w ubranie cieplejsze. Odważył się na zbytek i chciał kupić kostjum z grubego aksamitu.

Marnotrawny Jactain oddawna już chodził ubrany, jak zamożny rentier, miał nawet palto. Persillard zazdrościł mu go bardzo, ale żałując pieniędzy, zdecydował się na kupno długiego płaszcza, jakiego żamieszkali w górach seweńskich pasterze używają podczas zimy.

Pewnego dnia, rano, w wesołem usposobieniu, z laską w ręku i czapką nasuniętą na jedno ucho, puścił się do miasta.

c. d. n.

mat wychowania dziecka pod względem fizycznym, umysłowym i moralnym.

Tydzień dziecka rozpocznie się dziś uroczystem nabożeństwem w kościele parafjalnym, poczem młodzież szkolna pochodem przy dźwiękach orkiestry przejdzie ulicami miasta.

Ponadto w jednym z dni bieżącego tygodnia (dzień będzie wyznaczony) urządzony zostanie dzień święta dziecka. Urozmaiceniem święta dziecka będą zabawy i gry sportowe na boisku »Sokoła«. W miejscowych kinach wyświetlane będą pouczające obrazy.

(b) Budowa drogi. Począwszy od jutra, sejmik będziński przystąpi do budowy szosy Będzin — kolonja Józefów pod Zagórzem.

(b) Kto zabrał 20 złotych? Siedmioletnia Irenka Dusik, będąc u p. Franciszki Gęgnotek, zauważyła na stole leżące 20 złotych. Niezwykły, jak dla niej ten papierek spodobał się maleństwu, wzięła go więc do zabawy. Nabawiwszy się do woli Irenka oddała papierek swej matce Marjannie Dusik. Tymczasem Dusikowa zeznała policji, że żadnych pieniędzy od córki nie odbierała. Zniknięcie 20 złotych przedstawia bardzo się zagadkowe, ponieważ Irenka z zupełną świadomością zeznała, że zabrane pieniądze ze stołu u p. Gągnotek oddała mamusi.

(b) Skrobek Chaja zamieszkała przy ulicy Małachowskiego 8 skradła Sali Laskowej z kieszeni 20 złotych.

Z Grodźca.

(g) Sprawa komunikacji tramwajowej. Mieszkańcy Grodźca dotkliwie odczuwają brak komunikacji, w postaci tramwaju, który zaspokoiłby potrzeby ludności.

Cała okolica Grodźca spogląda na linje tramwajowe już funkcjonujące, i te które są w budowie, oczekując kolejki na Grodziec.

Linja z Będzina przez Grodziec Wojkowice, Zychcice, Kamyce i Bobrowniki do Szarleja, byłaby arterją komunikacyjną — niewątpliwie ruchliwą, gdyż kilkadziesiąt resorek i pięć samochodów mają powodzenie. Niestety mieszkańcy Grodźca mimo tak licznych środków przewozowych nie zawsze korzystać z nich mogą.

Od wieczora przymusowo zamiera ruch, a po godzinie 9 ej wieczorem, to już specjalnie najmować trzeba konie. Gdyby towarzystwo eksploatacji sieci tramwajowej, zechciało przyspieszyć połączenia Będzina z Szarlejem, to zapewne linja ta, tylko korzyści przyniesie towarzystwu, a mieszkańcom tego odcinka Zagłębia ułatwi komunikację i wpłynie na ożywienie rozwoju tych miejscowości. *Rola.*

(g) Wyzwanie atlety Wieczorka. W odpowiedzi na wyzwanie atlety Morgensztern p. Wieczorek prosi nas o zaznaczenie, że wyzwanie przyjmuje, ale walczyć będzie nie w Będzinie, lecz w Grodźcu w dn. 23 września w ogrodzie straży ogniowej z tem, że dochód cały otrzyma straż, a nie p. Morgensztern. P. Wieczorek bowiem nie chce swoją osobą przyczyniać się do wzbogacania jednostek. Jednocześnie p. Wieczorek żąda odpowiedzi do dn. 17 b. m., t. j. jutro najdalej.

Z Czeladzi.

Obchód 10-lecia niepodległości Polski i „tygodnia dziecka" w Czeladzi

W piątek w sali magistratu odbyło się zebranie organizacyjne komitetu obchodu 10-lecia niepodległości Polski, oraz »tygodnia dziecka«.

Na zebraniu byli obecni przedstawiciele wszystkich organizacyj miejscowych i zaproszeni goście w ogólnej liczbie około 50 osób. Na przewodniczącego powołano jednogłośnie dr. Marczyńskiego, a na sekretarza p. Tajchmana. Dr. Marczyński, dziękując za wybór, wyraził nadzieję, że wszyscy dołożą starań, aby uroczystość 10 lecia wypadła okazale. Do prezydjum komitetu 10-lecia wybrano przez aklamację: p. p. dr. Marczyńskiego, Kowalskiego Władysława, inż. Jodłowskiego, Januszewiczową, Koprzywę.

Następnie powołano następujące sekcje:

1) Propagandową do której zaproszono: pp. Grzankowską Zofję, Bujalską Marję, ks. Dudka, Sobola, Cieślińskiego Aleksandra, Bałazińskiego.

2) Techniczną: p. p. Konarzewską, Zołnównę, inż. Jodłowskiego, Sadowskich Marjana i Mirosława, Konarzewskiego.

3) Artystyczną: Marczyńską, Gruszczyńską Bronisławę, Stecką, Sumińską, Nogajową.

4) Dochodowa: Rzadkowskiego, Cieślińskiego Aleksandra, Tomaszewskiego, Kowalskiego Władysława, Tarnowkę Władysława. Po dokonaniu wyborów dr. Marczyński wezwał wszystkie sekcje, aby na zebranie komitetu, które odbędzie się w tygodniu przesłały swoje projekty przez przewodniczących sekcyj.

Następnie przystąpiono do organizacji komitetu »tygodnia dziecka«. Po odczytaniu odezwy wojewódzkiego komitetu opieki nad dzieckiem dr. Marczyński podkreślił konieczność stworzenia komitetu nietylko chwilowego, lecz stałego. W tej sprawie zabierało głos kilku mówców i wszyscy jednogłośnie podzielali zapatrywania dr. Marczyńskiego, gdyż jest wiele młodzieży bez opieki. Dr. Marczyński oświadczył, że od 2-ch lat działa w Czeladzi stacja opieki nad matką i dzieckiem. Stacja obejmuje swą działalnością dzieci tylko tych rodziców, którzy należą do kasy chorych i ze względu na szczupłe fundusze nie może rozwinąć szerzej swej działalności.

Po wywodach dr. Marczyńskiego zebrani zdeklarowali się na członków towarzystwa pieki nad dzieckiem i przystąpili do wyboru zarządu.

Do zarządu zostali wybrani pp. Marczyńska, Rączaszkowa, Maubeergowa, dr. Tomenko, Cieśliński, Godlewski, ks. Dudek.

Wybrany zarząd ma zająć się pracami, związanemi z »tygodniem dziecka«.

Do pomocy powołano następujące sekcje: 1) dochodową do której zystali wyprani: pp. dr. Marczyński, Tomaszewski, Tajchman, Konarzewska, Gruszczyńska, Przedpełska, Ferdynandzki.

2 Skarbonek: pp. Rączaszkowa, Mróz, Sadowski Mirosław, Nowakowski Piotr.

W niedzielę będą sprzedawane znaczki i nalepki przez członków wszystkich organizacyj. Zamykając posiedzenie dr. Marczyński podkreślił z radością, że na terenie Czeladzi budzi się chęć do pracy społecznej, czego najlepszym dowodem był liczny udział zaproszonych organizacyj i gości. Po zebraniu organizacyjnem odbyły się zebrania sekcyj.

(c) Z cechu stolarsko-ciesielskiego. W sali magistratu odbyło się ogólne zebranie członków cechu stolarzy cieśli. Po sprawozdaniu przystąpiono do wyborów nowego zarządu. W skład zarządu weszli: starszy cechmistrz p. Stefan Dutkiewicz, podstarszy cechmistrz pp. Teodor Miodyński i Antoni Ciołoczyński oraz na członków wybrano St. Jurczyński, Franciszka Jaworka, a na zastępców Piotra Wojgla i Ignacego Smigę.

(c) Z sali teatralnej. W dniu 16 bm. tow. muzyczno - śpiewacze »Oda« odegra sztukę Grzymały Siedleckiego pod tytułem »Sublokatorka«. Dochód na pomnik dla poległych żołnierzy na gruntach czeladzkich.

(c) Mecz „Iskra" i z C. K. S. W dniu 16 bm. na boisku tow. »Saturn« odbędą się zawody w piłkę nożną między klubami: Iskra i z Siemianowic z klubem C. K. S. z Czeladzi.

Z Dąbrowy.

(d) Tydzień dziecka. Program tygodnia dziecka w Dąbrowie zapowiada w niedzielę uroczyste nabożeństwo dla młodzieży szkół średnich i powszechnych i okolicznościowe odczyty i pogawędki.

W poniedziałek, o ile będzie pogoda, projektowane jest urządzenie dla młodzieży szkolnej wycieczki do lasku Zagórskiego. Zbiórka na placu Legjonów o godz. 9 rano. W lesie zostaną urządzane gry i zabawy, połączone z nagrodami. Prowjant dzieci zabierają z domu.

Pozostałe dnie poświęcone będą zadadniczeniom wychowania dziecka.

W ciągu tygodnia dziecka wyświetlany zostanie bezpłatny film dla dzieci wszystkich klas.

(d) 10-lecie niepodległości Polski w Zagórzu. Z inicjatywy członków kółka rolniczego w Zagórzu, onegdaj odbyło się organizacyjne zebranie w celu utworzenia komitetu obchodu 10-cio lecia niepodległości Polski.

Po omówieniu szeregu spraw, dotyczących organizacji obchodu, powołano komitet do którego weszli pp.: inżynier Siwik, St. Urbańczyk i F. Dzierżawski.

(d) Otwarcie boiska sportowego. Stosownie do zapowiedzi dziś odbędzie się otwarcie boiska sportowego R. K. G. S. »Zagłębie« nowowybudowanego przy ulicy Legjonów.

Program tej imprezy sportowej między innemi zapowiada bardzo ciekawy mecz w piłkę nożną pomiędzy drużyną »Zagłębie« z Dąbrowy i »Legją« pierwszorzędną drużyną z Krakowa.

Ponadto odbędzie się szereg zawodów sportowych oraz wiele in-

teresujący bieg sztafetowy na ulicach Dąbrowy.

Start i meta na boisku, skąd zawodnicy przebiegną ulicami Legjonów, Chechłówką, Cmentarną, Narutowicza, Piłsudskiego, Królowej Jadwigi, Sobieskiego, 3-go maja Okrzei i na boisko.

Z Zawiercia.

(z) **Przyjazd delegata czerwonego krzyża.** W przyszły czwartek przyjeżdża do Zawiercia delegat zarządu polskiego czerwonego krzyża, który wygłosi szereg pogadanek w szkołach celem utworzenia śród młodzieży kół czerwonego krzyża młodzieży.

(z) **Tydzień dziecka.** Dziś rozpoczyna się tydzień dziecka pochodem dzieci przez miasto.

W poniedziałek w domu ludowym o godz. 7 wieczorem odbędzie się odczyt o wychowywaniu dziecka w latach najmłodszych. Taki sam odczyt odbędzie się dla matek w fabryce Erbego.

W czwartek w domu ludowym wygłosi odczyt ks. Wajzler, u Hulczyńskiego ks. Lipa. Odczyty te odbędą się na temat wychowania moralnego dziecka.

W piątek w godzinach od 4 do 5 odbędzie się zwiedzanie schroniska dla sierot.

(z) **Z robót sejmikowych.** Pod osobistym nadzorem inż. Laubitza wykończono w Myszkowie próbny odcinek drogi cementowanej. Odcinek ten zostanie oddany do użytku w przyszły wtorek.

(z) **Propaganda oszczędności wśród dzieci.** Z inicjatywy komunalnej kasy oszczędności rozpoczęto propagandę idei oszczędności wśród dzieci szkolnych. Wypuszczono mareczki 5, 10 i 20 groszowe, które dzieci nabywać będą mogły u kierowników szkół. Każde z dzieci posiadać będzie kartę oszczędnościową na swoje nazwisko, która jeśli przekroczy 1 złoty, zamieniona zostanie na książeczkę oszczędności kasy komunalnej. System ten wdroże dzieci od najmłodszych lat do oszczędności.

Z Olkusza.

(ol) **Zmiany w parafji.** Na miejsce niedawno zmarłego ks. proboszczo M. Smółki, mianowany został ks. Frelek, proboszcz ze Starogrodu pow. częstochowskiego, zaś probostwo w Starogrodzie obejmie ks. Tad. Kozłowski z Olkusza.

(ol) **Urządzenie objektów sportowych.** W gabinecie burmistrza inż. Starkiewicza i pod jego przewodnictwem odbyło się wspólne posiedzenie komisji sportowej przy magistracie z przedstawicielami sportu w Olkuszu. Omawiano projekt urządzeń sportowych w parku pod Czarną Górą i korzystania i z nich przez miejscowe kluby i towarzystwa. Do części zrealizowania projektu urządzeń sportowych, magistrat przystąpi jeszcze w roku bieżącym.

(ol) **Zabawa sportowa.** Tow. Sport. »Olkusz« urządza 16 bm. zabawę sportową w parku pod Czarną Górą, połączoną z biegami, zawodami piłkarskim i t. p.

(ol) **Bez dozoru.** Dwu i pół letnie dziecko Szczerbów, pozostawione bez opieki w domu, wychyliło się przez okno i runęło na ziemię z II piętra domu Stachurskiego, przy ul. Sławkowskiej w Olkuszu. Dziecko doznało ciężkich obrażeń, jest jednak nadzieja, że zostanie utrzymane przy życiu.

(ol) **Chłopiec przejechany na śmierć.** Na drodze Kraków — Ojców we wsi Muranowice, gm. Cianowice, przejeżdzał szofer Karel Mazurkiewicz z Krakowa. W pewnej chwili, na kilka kroków przed pędzącem autem usiłował przebiec przez szosę 7-letni chłopiec Piotr Kowalski z Wierchowic, powracając ze szkoły. Szofer nie zdążył wstrzymać maszyny, która najechała na chłopca, rozbijając mu głowę. Smierć nastąpiła momentalnie.

(ol) **Ujęcie domniemanych sprawców napadu.** W sierpniu rb. na przechodzących pomiędzy Pomorzanami i Hutkami: Agnieszkę Gołąb i Juljannę Woźniczko z Kuźnicy Błędowskiej napadło dwuch osobników, którzy zabrali poszkodowanym 370 złotych. Podejrzani o ten napad Feliks Leśniak lat 21 i Franciszek Wójcik lat 23, obydwaj z Chechła, gm. Bolesław, zostali poznani przez poszkodowane, jako sprawcy napadu. Nadto jedna z napadniętych poznała na Leśniaku bluzę, którą ten usiłował nieznacznie zdjąć zobaczywszy policję i poszkodowaną. Obydwaj zostali zaaresztowani i odstawieni do więzienia.

(ol) **Zaginiony.** 6 bm. wyszedł z domu 12-letni Józef Witkowicz z Łan Wielkich, gm. Zarnowiec i dotąd nie powrócił. Poszukuje chłopca policja pow, olkuskiego.

Z ruchu wydawniczego.

Ludomir Fabrycy: Historja nowożytna z uwzględnieniem historji Polski, nakład własny, Warszawa, Drukarnia Stołeczna.

Dzieło prof. Fabrycego przedstawia wysoką wartość historyczną, zwłaszcza jeśli chodzi o dzieje Polski, i może służyć nietylko jako podręcznik historji dla młodzieży, lecz również jako wielce pouczająca lektura dla każdego inteligenta. Napisane jasno i treściwie, porusza ważne dziedziny rozwoju kulturalnego narodów, i może zainteresować wszystkich tych, którzy miłują dzieje ojczyste, lub pragną choć pobieżnie i szybko zapoznać się z niemi.

Kielecki związek okręgowy piłki nożnej w Sosnowcu.

KOMUNIKAT ZARZĄDU nr. 18.

Adres sekretarjatu: M. Bluszcz, mag strat m. Dąbrowy Górniczej.

1) Na skutek listu PZPN. z dn. 3/9 rb. 1780, komunikuje, że wydane przez PZPN. komunikaty będą rozsyłane wszystkim klubom, które w myśl uchwały zarządu PZPN. winny posiadać i będą obciążane sumą gr. 25 za każdy numer komunikatu PZPN. Jednocześnie przesyła się komunikat zarządu nr. 1.

2 Znosi się nałożoną suspensję z klubów:

a) CKS. Czeladź z dn. 9/9 rb., nałożoną komunikatem zarządu nr. 17 § 3 z 7/9 rb. wobec wpłacenia należności.

b) ZTGS. Hakoach Będzin z dn. 7/9 rb. nałożoną komunikatem zarządu nr. 17 § 4 z dn. 4/9 rb. wobec uregulowania należności.

c) TS. Vesta Olkusz z dn. 7/9 rb. nałożoną komunikatem zarządu nr. 8 § 10 z dnia 5/7 rb. wobec wpłacenia należności.

d) TKO. Swit, Sosnowiec, z dniem 25/8 rb. nałożoną komunikatem zarządu nr. 15 § 2 z dnia 24/8 rb wobec wpłacenia należności bezpośredaio t-ow sportowemu Victorji o czem Victorja zawiadomiła listem z dnia 12/9 rb. za L. dz. 172/28.

3 Podaje się do wiadomości klubom, że wpłata zobowiązań i różnych należności międzyklubowych, co do których decyzja została wydana przez zarząd — winna być wpłacana tylko do skarbnika okręgu. Dopuszczalne jest regulowanie tych należności bezpośrednio klubom, z tem, że oba kluby winny zawiadamiać w przeciągu 48 godzin o ręg o uskutecznieniu wpłaty w celu zniesienia suspensji z danego klubu, który za nieterminową wpłatę został zasuspendowany. Za niestosowanie się do powyższego kluby będą karane grzywyą.

4 Podaje się do wiadomości klubow, że dotychczas za nieuregulowanie należnych wpłat zasuspendowane są następujące kluby: CKS. Czeladź, KS. Arja Sosnowiec, TS. Postęp Olkusz, TS. Olkusz — Olkusz, i KS. Ogniwo Częstochowa, wszystkie z komunikatu zarządu nr. 8 § 10 z dn. 5/7 rb.

m. Sosnowiec, dnia 15 września 1928 r.

Prezes
inż. Jerzy Blay.

Sekretarz
M. Bluszcz.

Polska w międzynarodowym ruchu zawodowych pracowników publicznych.

We wtorek i środę 11 i 12 bm. w Pradze Czeskiej odbyło się posiedzenie egzekutywy federacji międzynarodowej pracowników publicznych. Do federacji należą centralne zrzeszenia związków pracowników państwowych i samorządowych Francji, Niemiec, Austrii, Belgji, Holandji, Grecji, Czechosłowacji i innych. Na posiedzeniu w Pradze Czeskiej reprezentował Polskę prezes centralnej komisji porozumiewawczej dr. H. Raabe.

Na porządku obrad znajdowały się m. in. sprawy: projektowanej ankiety międzynarodowej w sprawie położenia materjalnego pracowników publicznych, współpracy federacji z międzynarodowem biurem pracy w Genewie oraz sprawy organizacyjne.

Proponowana ankieta opracowana została bardzo szczegółowo przez dr. Völtera i ma być rozesłana wszystkim organizacjom współdziałającym. Oparta jest ona na wyborze kilkunastu stanowisk, istniejących we wszystkich państwach i zestawieniu pytań porównawczych, któreby mogły zilustrować położenie materjalne tych funkcjonarjuszów.

Sprawa współpracy federacji z międzynarodowem biurem pracy została zainicjowana na konferencji przedstawicieli federacji z ministrem Thomasem w dniu 17 kwietnia r. b. Utworzono wtedy komitet, który opracował kwestionarjusz, rozesłany obecnie do różnych państw, a dotyczący położenia pracowników państwowych i samorządowych, a w szczególności zabezpieczenia emerytalnego i na wypadek śmierci oraz stosowania ustawowych godzin pracy.

Udział polskich pracowników publicznych w ruchu międzynarodowym, zrzeszonych dzisiaj już w silnych i skonsolidowanych organizacjach zawodowych, przyczyni się niewątpliwie do posunięcia naprzód tych wielkich spraw obrony bytu mas pracujących, jakim służą obecnie międzynarodowe zawodowe zrzeszenia i pozwoli zająć Polsce i w tej dziedzinie należne jej powadze stanowisko.

Przeciw podwyżce komornego

wypowiedzieli się delegaci lokatorów i sublokatorów z całej Polski.

We Lwowie odbył się zjazd delegatów lokatorów i sublokatorów z całej Polski, zatrwożonych mającą nastąpić podwyżką komornego. Postanowiono zwrócić uwagę rządu i ciał prawodawczych na zubożenie ludności miejskiej, która ugina się pod ciężarem już obecnie nadmiernie wygórowanych czynszów komornianych, dowodem czego są liczne eksmisje z powodu niemożliwości terminowej zapłaty. W takich warunkach nie może być umowy o waloryzacji, ani o podwyżce komornego.

Po referatach przyjęto następującą rezolucję:

1) żądać zmiany odpowiednich przepisów ustawowych w tym kierunku, aby zaleganie w opłacie czynszu nie stanowiło przyczyny rozwiązania umowy najmu, o ile lokator lub sublokator w terminach przez sąd ustalonych zaległości wyrówna.

2) Żądać ustawowego ustalenia wysokości komornego na poziomie 50 proc. za mieszkanie w art. 6 a.

3) Żądać natychmiastowego podjęcia budowy dostatecznej ilości małych mieszkań dla szerokich mas robotniczych i pracowników umysłowych, przez masowe budowanie domów mieszkalnych przez państwo, oraz związki samorządowe, a także przez udzielanie nisko oprocentowanych kredytów budowlanych.

4) Żądać zużytkowania funduszów z podatku od lokali wyłącznie na cele zabudowy miast.

5) Żądać bezwarunkowego udziału w komitetach zabudowy miast delegatów miejscowych organizacji lokatorskich i wstrzymania ekmisji tych, którzy nie mogli znaleźć innego mieszkania.

Zycie gospodarcze.

GIEŁDA.

Warszawa, 15.9.

Nowy Jork 8.90
Londyn 43.24½
Paryż 34.52½
Wiedeń 125.53
Praga 26.42¼
Belgja 123.92
Szwajcarja 171.60
Holandja 357.50
Dol. War. pr. obr. 8.88½
5% Poż. Przem. Dolar. zł. 91.50
4% Poż. Inwest. zł. 128.50
Tendencja: utrzymana

AKCJE.

Warszawa, 15.9.

Bank Polski 180.—
Bank przem. Lwów 110.00
Spiess 180.00
Węgiel 99.00—100.00
Norblin 240.00
Ostrowiecki serja B I em. 120.00

GIEŁDA ZBOZOWA.

Poznań, 15.9.

Zyto 34.75—35.50
Pszennica 40.50—42.50
Jęczmień przemiał. 33.50—34.50
Jęczmień browar. 36.00—38.00.
Owies 31.00—32.50
Mąka żytnia 70% 49.25
Mąka żytnia 65% 51.25
Mąka pszenna 65,% 61.50—65.50
Otręby żytnie 26.50—27,50
Otręby pszenne 27.00—28.00
Rzepak 70.00—75.00
Groch polny 45.00—48.—
Usposobienie spokojne.

Z powodu zamierzonych na najbliższą przyszłość wielu prac społecznych i organizacyjnych

Zarząd Oddziału Związku Legjonistów Polskich
w Dąbrowie Górniczej

przystąpił do szczegółowej, już ostatecznej rejestracji swyc[illegible] Oczywiście rejestracja obejmuje również i tych legjonistów z [illegible] i okolicy, którzy do Związku dotychczas nie należeli.

Zgłoszenia przyjmowane są aż do odwołania w lokalu własnym Związku przy ul. Król. Jadwigi 20 we wtorki, czwartki i soboty od godz. 6.30 do 8 wiecz., zaś w niedziele od 10-ej do 12-ej w poł.

Ogłoszenie o licytacji.

Na zasadzie art. 52 i 53 Ustawy z dnia 19 maja 1920 r. o przymusowem ubezpieczeniu na wypadek choroby Dz. Ust. Nr. 44, podaje się do publicznej wiadomości, że dnia 24 września 1928 r. o godz. 10 ej w Strzemieszycach przy ul. Sulno dom p. Białego odbędzie się licytacja w II gim terminie ruchomości, składających się z konia ogiera lat 6, wozu ciężarowego i urządzenia sklepowego z piwiarni, oszacowanych na Zł. 529, należących do Białego Józefa na pokrycie należności Powiatowej Kasie Chorych w Sosnowcu.

Ruchomości obejrzeć można w dniu licytacji od godz. 9—10 rano, spis zaś takowych codziennie od 8 do 9 u Okręgowego Egzekutora przy Powiatowej Kasie Chorych w Dąbrowie, ul. 3-go Maja Nr. 14.

Dąbrowa, dnia 11 sierpnia 1928 r.

OKRĘGOWY EGZEKUTOR
przy Powiatowej Kasie Chorych w Sosnowcu
Okręgu Dąbrowskiego
(—) A. Wróbel.

Palta Damskie

je[illegible]nne i zimowe

w kolosalnym wyborze gatunków i fasonów.

MODELE

Poleca

„WAWEL”

1-go Maja 21

obok Sądu Okręgowego.

Sprzedaż kafli i płyt terakotowych,
glazurowanych i piekarskich, krajowych i zagranicznych,
wytwórnia wyrobów cementowo - mozaikowych,
dachówek cementowych

Sz. D. GOLDSZTAJN

Będzin, Kościuszki Nr. 44.

TELEFONY:
Będzin 5-16. ═══ Dąbrowa Górn. 2-19.

Kursy Handlowe T. Rokowskiego i K. Stattiera

Tel. 6-82. w BĘDZINIE Tel. 6-82.

zatwierdzone przez Min. Wyzn. Religijnych i Oświec. Publicz. istniejące od lat 10.

Zapisy na kurs roczny i półroczny przyjmuje codziennie od godz. 10 do 1 popoł. i od 4 do 8 mej wieczór, a w soboty i niedziele od 10 do 1 popoł. Kancelarja Kursów, Będzin, Modrzejowska 44, parter, wejście z podwórza. Z ukończenia Kursów absolwenci otrzymują świadectwa.

Największe w Zagłębiu. Największe w Zagłębiu.

SKŁADY FUTER

L. Goldsztein i N. Tenenberg

BĘDZIN ul. Kołłątaja 14, I-sze piętro Telefon Nr. 140.

SOSNOWIEC, 3-go Maja 19 (vis a vis dworca gł.) Telefon Nr. 344.

POLECAJĄ: futra damskie i męskie, kołnierze, etole i t. p. oraz różne skórki krajowe i zagraniczne w wielkim wyborze.

WYKONYWAJĄ we własnych warsztatach, wszelką robotę, w zakres kuśnierstwa wchodzącą.

Urzędnikom ulga w spłacie. Urzędnikom ulga w spłacie.

Palta Męskie

gotowe i na zamówienie jesienne i zimowe

poleca „WAWEL”

Sosnowiec, 1-go Maja 21

obok Sądu Okręgowego.

DROBNE OGŁOSZENIA.

Nauka i wychowanie.

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne [illegible], Warszawa, Zórawia 42. Kursa wyuczają listownie: buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa, kaligrafji, pisania na maszynach, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni, (ortografji). Po ukończeniu świadectwo. Żądajcie prospektów.

Udzielam lekcji gry na skrzypcach. Wiadomość: Sosnowiec-Pogoń, ul. Srednia [illegible], A. Szczypiński.

Pierwszorzędny kurs kroju, modelowanie z żurnali, pasowanie na różne figury po ukończeniu świadectwa. Przyspasabiam na dyplomy cechowe. Sosnowiec, Piłsudskiego [illegible], St. Myszkowa.

Kończące pięciomiesięczne współczesne wykłady buchalteryjne bilansisty Pallera (zamiejscowi listownie) zostajesz dyplomowanym buchalterem. Żądać prospektów. Dąbrowa Górnicza, Sienkiewicza 10. Niezamożnym stypendja.

Wyuczam haftu białego, kolorowego, maszynowego, mereżki, Richelieu, roboty szydełkowe, włóczkowe, kroju i szycia. Sosnowiec, Kołłątaja 5, Swiderska.

Kursy koncesjonowane kroju sukien, bielizny, haftu ręcznego maszynowego. Sosnowiec, Kołłątaja 11 Nowakowska.

Koncesjonowane kursy kroju i szycie Zaborowskiej, przyjmuje zapisy na nowy kurs. Sosnowiec, Piłsudskiego 18.

Okazja pianino bardzo dopre sprzedam tanio. Sosnowiec, Sielecka 6 sklep.

Po sezonie letnim otwarta została szkoła kroju i szycia. Zapisy przyjmuje się w tym miesiącu. Przygotowania do dyplomów i wydawanie świadectw przez mistrzynię cechu Fl. Stypułkowską Sosnowiec Teatralna 5.

Kupno i sprzedaż.

Perlmutera Ultramaryna jest bezwzględnie najlepszą i najwydatniejszą farbą do bielizny, wapna i celów malarskich. Odznaczona na wystawach w Brukseli, Medjolanie i Paryżu złotym medalem. Wszędzie do nabycia. Biura fabryki Ch. Perlmuter, Lwów, Słoneczna 26.

Kafle sprzedaje fabryka „Ujejsce“. Dojazd przez Ząbkowice lub Wojkowice.

Meble różne: biurka, kredensy, otomany mokietowe, dywanikowe w różnych kolorach, kozetki, materace własnego wyrobu za gotówkę i na raty. Sosnowiec, Nowopogońska 17, B-cia Antczak.

Dobra okazja dla kolejarzy, dom do sprzedania 7 ubikacji z ogrodem owocowym 65 prętów w Częstochowie (Ostatni Grosz) ul. Bąkowska 4, za 8000 tysięcy złotych. Wiadomość Sosnowiec, Nowopogońska 22, Kwiatkowski.

Sprzedamy posesję w Dąbrowie ul. 3-go Maja obok klubu. Całość lub część Wiadomość, Jozef Dudziński.

Sprzedam motor $5\frac{1}{2}$ konia trzech fazowy 220/380 wolt, oraz sieczkarnię. Czeladź, Podwalna 12, Nowak.

Okazyjnie do sprzedania dwie szafy sklepowe oszklone z szufladami w dobrym stanie. Wiadomość Sosnowiec, Sielec ul. Sielecka 24, Stanisław Szulc, skład wódek, tel. 7-96.

Książki szkolne i powieściowe kupuje i sprzedaje księgarnia „Polonja“, Sosnowiec, Hale „Rozwoju“.

Do sprzedania sklep z mieszkaniem na Pogoni. Wiadomość „Expres Zagłębia“ Sosnowiec.

Maszynę bębenkową krytą z czterema szufladami i zwykłą bębenkową używaną Singera i krawiecką bębenkową bardzo tanio i na dogodnych warunkach. Sosnowiec, Sielecka w Sielcu 27, Pelsik.

Maszyny do szycia, haftu bębenkowe i kryte z czterema szufladami i używaną bębenkową Singera w dobrym stanie najtaniej można kupić, Sosnowiec Sielec, Narutowicza 20 Harlak.

Sprzedam dom o 4 ubikacjach wraz ze sklepem. Wiadomość Sosnowiec, Konstantynowska 9, Wcisło.

Magiel jest do sprzedania. Wiadomość Sosnowiec, Nowa 12, sklep.

Nowe łóżka, szafę, biurka sprzedam. Piotr Parlicki, Sosnowiec, Konstantynowska 11.

Tanio do sprzedania rower i gramofon' Wiadomość Będzin, Ksawerowska 25, Dobrowolski.

Posady i prace.

Stenograji listownie najszybciej wyuczamy. „Stenograf Polski“, miesięcznik wychodzi. Instytut Stenograficzny Warszawa, Krucza 26.

Potrzebna dziewczynka do roznoszenia gazet w Czeladzi. Zgłaszać się do filji „Expresu Zagłąbia“ Czeladź, Rynek 8.

Pianistka potrzebna zaraz. Zgłaszać się Dąbrowa Górnicza, cukiernia „Sielanka“.

Kwartet smyczkowy może być mieszany potrzebny od października do restauracji „Cristal“ w Będzinie. Zgłaszać się od 12—6 popol.

Dwie młode panienki do nauki artystyki cyrkowej, mogą się zglosić w dyrekcji cyrku Michelis w Czeladzi. Wrazie wyjazdu cyrku adres wskaże „Expres Zagłębia“.

Poszukuję posady inkasenta, woźnego lub szwajcara z kaucją do 1000 zł. Zgłoszenia do administracji „Expresu Zagłębia“ pod „Inkasent“.

Stolarze budowlani potrzebni zaraz do firmy **„Model“**, Sosnowiec, Zygmunta 5.

Potrzebna panienka do pomocy w sklepie i w domu. Wiadomość Będzin, ul. Sączewskiego 25, księgarnia.

Potrzebna od zaraz orkiestra do Restauracji pod „Orłem“ Sosnowiec, ul. Sobieskiego 3.

Poważna spółdzielnia poszukuje rutynowanego energicznego kierownika. Szczegółowe oferty z odpisami świadectw nadsyłać do „Expresu Zagłębia“ pod „Spółdzielnia“

Potrzebna służąca z gotowaniem, zdrowa i silna. Zgłoszenia od 3—4-ej popołudniu. Sosnowiec, Warszawska 8, Ogłazowa.

Matrymonjalne.

Urzędnik, kawaler, zapozna się z młodą panną w celu towarzyskim, małżeństwo nie wykluczone. Łaskawe zgłoszenia pod Hugon Tracz, Sosnowiec, poste restante.

Panienka lat 22 inteligentna przystojna pragnie poznać pana o tych samych zaletach, do lat 30 w celu matrymonjalnym. Anonimy do kosza. Zgłoszenia z fotografją do „Expresu Zagłębia“ w Będzinie pod „Wesoła“.

Różne.

Mostowskiemu Leopoldowi skradziono dowód tożsamości osoby nr. 789063 wydany przez Dyrekcję Kolei Państwowych w Warszawie.

Piotr Gaj zgubił portfel, prawo jazdy, wyciąg z ksiąg ludności, 10 zł. z groszami, 2 fotografje i inne papiery. Łaskawy znalazca zwróci dokumenty przez pocztę a portfel z pieniędzmi zatrzyma sobie. Adres Sosnowiec, Tabelna 2 b.

Wypożyczam nakrycia stołowe na wesela i zabawy. Sosnowiec „Rozwój“ Modrzejowska. Z poważaniem P. Kołton.

Wyżymaczki do reperacji przyjmuje fabryka wyżymaczek „Laura“ Sosnowiec, Dekerta 13, wejście z podwórza I-sze piętro.

Kuchna Tomasz zgubił weksle na 70 zł. pł. 5-XII 1928 r. z wystawienia Bronisława Kłopotowska z Niwki, ul. Szosowa dom Giery, żyro Wincenty Cieślikowski, drugi weksel na 30 zł. z żyrem Blumenfeld, II-gie żyro fabr. Pieców piekarskich w Katowicach, III-cie żyro Cieślikowski, Wincenty, które unieważnia.

Józef Grabowski zgubił portfel zawierający legitymację urzędniczą i notesik. Łaskawy znalazca zwróci te przedmioty za wynagrodzeniem. Adres: Sosnowiec, Małachowskiego 22.

Soczówka Stanisław zgubił dowód osobisty wydany przez Starostwo będzińskie.

Za wypożyczenie 300 zł., udzielę bezpłatnej nauki pisania na maszynie. Wiadomość w filji „Expresu Zagłębia“ Czeladź, Rynek 8.

Zginęła książka Kasy Chorych na nazwisko Teodora Klicha.

Dokumenty na nazwisko Mieczysława Kusia, są do odebrania w „Expresie“ Będzin, Małachowskiego 24, Hotel Bristol za zwrotem kosztów.

Duszota Kazimierz zgubił portfel wraz z dowodami, wyciąg z ksiąg ludności zaświadczenie niekaralności, zaświadczenie jako utrzymuje brata Lucjana, metrykę urodzenia wydaną przez gminę Kroczyce, przepustkę z kolei wydaną przez odcinek drogowy Sosnowiec W.

Zgubiono kartę azylu nr. 4 wydaną przez pow. Witkowski ks. poznańskie, wojskowe dokumenty rosyjskie i trzy krzyże wojskowe rosyjskie. Łaskawy znalazca raczy zwrócić za wynagrodzeniem do redakcji „Expresu“, Aleksy Laszko.

Za długi żony mojej Ociepki Genowefy nie odpowiadam Feliks Ociepka.

Ostrzega się przed nabyciem 2 weksli, jeden na 200 zł., drugi na 100 zł., wystawiony przez p. Kuderę na zlecenie Władysława Porębskiego, płatnych w bm.

Druk. „Expres Zagłębia“ Sosnowiec, ul. Teatralna tel. 4-49